

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 โดยมีขั้นตอนในการวิจัยและสรุปผลดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ตัวแปรในการวิจัย
4. ขอบเขตของการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3
2. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระ การเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม ก่อนและ หลังการเรียนหลักสูตรการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร ท้องถิ่นเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม หลังการเรียนสูงกว่า ก่อนการเรียน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. สถานที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนบ้านนาแสง ตำบลนาแสง อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

2.1 ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) โรงเรียนบ้านนาแสง ตำบลนาแสง อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 113 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านนาแสง ตำบลนาแสง อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย จำนวน 34 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เพราะผู้วิจัยเป็นครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

4. เนื้อหา คือ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชตระกูลกก

4.2 อุปกรณ์ในการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม

4.2.1 อุปกรณ์ในการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม

4.2.2 การเตรียมวัสดุในการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม

- 4.3 ขั้นตอนการทอเสื้อกสามเหลี่ยม
 - 4.3.1 การทอเสื้อกสามเหลี่ยมลายพื้นบ้าน
 - 4.3.2 การทอเสื้อกสามเหลี่ยมลายประยุกต์
- 4.4 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกสามเหลี่ยม
- 4.5 การวางแผนการตลาด
- 4.6 การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลจากการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โครงสร้างสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ปรากฏว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 10 แผน มีประสิทธิภาพ 86.02 / 88.90 ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อหลักสูตร ท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลจากการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าหลักสูตรการทอเสื้อกสามเหลี่ยมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ สจ๊วต อุทรานันท์ (2532 : 314 – 316) และขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของ นิคม ชมภูหลง (2544 : 111) แล้วนำมาคิดแปลง คือ สำรวจความต้องการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื่อ กกสามเหลี่ยม จากการสอบถามนักเรียน 34 คน ผู้ปกครองนักเรียน 34 คน คณะกรรมการ สถานศึกษา 5 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 20 คน แล้วรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของท้องถิ่นตามสภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษาขั้นตอนการทอเสื่อกกสามเหลี่ยมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 10 คน นำมาเขียนเป็นหลักสูตรฉบับร่าง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านภาษา สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย สาธิตทุกขั้นตอนร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจนงานสำเร็จลุล่วงทุกขั้นตอน ผลจากการทดลอง สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงว่าการพัฒนาหลักสูตรเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้เรียนและชุมชน มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชาญชัย สุขสุสติ (2546 : บทคัดย่อ) สุภา อุ่นยะนาม (2546 : บทคัดย่อ) และนภาพร เดชบุรีรัมย์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และกระบวนการ เรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.02 / 88.90 หมายความว่า นักเรียนทุกคน มีคะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติงานตามแบบวัดทักษะกระบวนการทำงานคิดเป็นร้อยละ 86.02 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 88.90 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ คือ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การเขียนแผน การจัดการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลตามสภาพจริง ศึกษาขั้นตอนการทอเสื้อกสามเหลี่ยมจากเอกสารและภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม ช่วงชั้นที่ 3 ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีความเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น และมีคุณภาพในการดำเนินงาน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคตได้ เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสฤณี สุทธิยา (2545 : บทคัดย่อ) ชันัญญา สุขสุตติ (2546 : บทคัดย่อ) และสมภพ สูดแสง (2547 : บทคัดย่อ)

3. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีความรู้หลังจากเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น และมีคุณภาพในการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ฝึกปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับ ได้ผลงานจากการปฏิบัติจริง สามารถนำผลงานของตนเองไปนำเสนอและเผยแพร่ได้ ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น เป็นไปตามกฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งความผลที่พึงพอใจตามทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามาร่วมด้วยโดยให้ผู้เรียนได้เรียนกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนาน สังกัดได้จากนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม ซึ่งอาจจะเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม คำขาด (2545 : บทคัดย่อ) ชันัญญา สุขสุตติ (2546 : บทคัดย่อ) และนภาพร เดชบุรัมย์ (2547 : บทคัดย่อ)

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื้อกสามเหลี่ยม กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่บรรพบุรุษสั่งสมมานาน สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการวางแผน ทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ปัญหาาร่วมกัน ทำให้ได้ผลงานที่เกิดจากความสามารถของนักเรียนเอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน คือ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น และมีคุณภาพในการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ฝึกปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับ ได้ผลงานจากการปฏิบัติจริง สามารถนำผลงานของตนเองไปนำเสนอและเผยแพร่ได้ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้นักเรียนภูมิใจในผลงานของตนเอง มีความพึงพอใจในการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการท่องเที่ยวสามเหลี่ยม ซึ่งเป็นไปตามกฎแห่งความผลที่พึงพอใจ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์ ที่กล่าวว่าเมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไป รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤณี สุทธิยา (2545 : บทคัดย่อ) จีระภา พุกพิลา (2546 : บทคัดย่อ) และนภาพร เฉษฐรัมย์ (2547 : บทคัดย่อ)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การท่องเที่ยวสามเหลี่ยม และแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ใน ระดับชั้นต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถของระดับชั้น และมีความต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีความชำนาญและพัฒนางานเพิ่มมากขึ้นจนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

1.2 ครูผู้สอนควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงามและเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสม และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอเสื่อกกสามเหลี่ยม เกี่ยวกับการพัฒนาลวดลายเสื่อกกและการแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากกกสามเหลี่ยม เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริม
ให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY